

Latweefchu Awises.

Ar augstas Geweschanas = Kummisiones siānu un nowehleschanu.

Nr. 43. Bettortdeanā 22trā Oktobera 1831.

Telgawa 21mā Oktobera.

Lihds 17tu Oktobera pee Rihgas ohsta 1613
kuggi bijt atbraukuschi un 1432 isgahjuschi.

No Pehterburgu awihseh.

Pehterburgu awihses weenu stahstu lassiju, kas gan derrigs, ir Latweefchu awihses kluht us-nemis. — Weena atraitne wahrdā Titow, Pehterburgā Koleru fehrgā nomirre un diwas masas meitinas atstahje, tai wezzakai no 4 gaddeem bija Prasnowja wahrds, un ta jaunaka, kam Marie wahrds, bija 3 gaddus wezza. Mahte mirre un behrnini bes usraudischanas un ap-gahdaschanas palifikuschi, tahdā weetā tappe us-nemis kas ihpaschi irr eetaisita tohs bahrinus us-neint kam wezzaki Koleru fehrgā mirruschi. Bet lassat kas noteek, weens saldats ar wahrdu Turkin ohtrā Bataillonē ta Gardu - Zehgeru pulka aisinahlk pee ta augsta pahrstahweja schihs schehligas usnemischanas weetas, pee ta grahwa funga Muffin-Puschkin-Bruce un scho zeenigu funguluhds, lai tas winnam to jaunaku meitini Marie atlaistu, ka winsch pahr scho bahrini warretu gahdaht un to usaudsnaht, jo winna wirs-neeki tam jau effoht atwohlejuschi scho behrnini ka sawu paschu behrni peenemt, tapebz, ka winnam pascham behrni newa, un ka tas zaur fawas feewas kuptschoschanu tik dauds eepelnahs, ka winsch pareisi pahr scho peenemtu behrnini warr gahdaht. Kad nu zeenigs grahwa fungs bija isklaufinjis un ismeklejis woi arridsan wiſteesa ko saldats bija stahstijis, tad notikke ko tas gohdigs saldats isluhbsees, meitina Marie tam tappe eedohta par paschu behrni. — Neggi schis gohdigs saldats ka arridsan winna feewa, zaur

scho darbu apleezinaja ka winni abbi Deewu pa-reisi falpo? jo weena schkihsta un ne apgahnita falposchana preefsch Deewa irr schi, tohs bahrinus un atraitnes eefsch winnu behdahm peemefleht.

B...y.

Tas sirgs un tas zilweks.

Kad tas sirgs tam zilwekam wehl ne bija pardewees, bet farwā wallā pa laukeem un mescheem lihds ar tahn firnahm un bree scheem apkahrt skraidijs, gaddijahs, ka winsch deht tahs gan-nibas ar to breedi tappe eenaidā. Kad nu tas breedis labbaki skreet warreja, ka tas sirgs, arridsan ar farweem raggeem to paschu daudskahrt ewainoja, mekleja schis glahbschanu pee zilweka un abbi darrija tad weenu derribu, apnemda-mees fewi aistahweht us dsihwibū un nahwi. Tad nehme tas zilweks eemautus un seglus, ap-lifke tohs tam sirgam un sehdees tam wirſū, nehme cerohschus rohkā, un ta nesse winnu tas sirgs us to strihdes gannibu, kur tas breedis eh-de. Tas zilweks uswilke faru stohpu, dwehhs us to breedi un trahpija winnam ar to bultu. Steigdamees skrehje schis prohjam, bet tas sirgs un winna jahjejs dsinnahs tam pakkal, un kad tahs affinis no winna wahtim tezzeja, tappa tas drisks pagurris un pakritte pee semmes. Us tam sveeđse tas sirgs skanni no preekeem un fazzijsa us to zilweku: „Simtu pateizibas, tervin draugs, ko ta nohte irr pahrbaudejsi, nu nem man ahtri seglus un eemautus atkal nohst!“ Bet tas zilweks teige us to sirgu: „ne, ne, mehs wehl schkirtees newarram! kad tew wairš mannis ne

waijag, tad waijag man atkal tevis, " un pa tam likke tas to noschautu breedi wirs ta sirga, un kad tas fewi gribbeja gainitees, kehre winsch ais eemauteem un likke tam manniht sawu pah-tagu. Ta nahze tas sirgs eefsch tahs wehrgoschanas ta zilweka.

M a h z i b a.

Buhtu wehl kautkur kahds zilweks, kas doh-matu, ka winnam netaisniba notikusi, zaur tam, kad tas stahw appaksch waldischanas, tad tahds lai apzerre: ka irr klahjees tam sirgam, kamehr tas weenspats bes kahda aistahwtaja sawa walla staigaja. Bet ja atkal kahds zits fazzitu, ka tikpat tam sirgam tanni jaunā dsihwes fahrtā gruhti klahjees, tad buhs tahdam finnaht, ka ikkatriai fahrtai irr sawi ihpaschi gruhtumi, *) bet arri turflaht sawi labbumi.

J. P.

Mans zelsch us Danzig = pilsfehtu,

Mei mehnefi 1831.

I.

Tas bija sesdeena, tai 14ta Mei deena, ka es no Dekseem, eefsch beedribas sawu skohlmeistera Pl.. un seschu sawu skohlas kameradu, is-gahju. Stohrmigs wehjsch, sneegs, leetus muhs no muhsu zelta ne noturreja; lustigi inasa gaismina lejup gahjam, zaur plawahm, lau-

*) Lee pagani zeenija wezzōs laikōs to elka-deewu ar wahrdū Jupiters. Pee ta nahze weenreis weens wihrs un suhdseja, ka tam winna liktens par gruhtu effoht, un luhdse jelle winnam weenu weeglaku nowehleht. Jupiters fazzija: "Eij schinni kambari, tur tu atraddis tohs liktenus to zilweku eefsch maiseem noliktus; es dohmu tem to brihwibū, weenu weeglaku likteni ismek-leetees!" Ur scheem wahrdeem wedde tas winnu eekschā. — Tur stahweja garras reisēs tee maiši, kurrōs tee likteni to zilweku tappa glab-bati, wissi aisehgeleti un ar zeddeleem ap-sihmeti. "Nu ismeklejees fewim weenu maiši,"

keem, mihligahm paleijahm weenam talkam palkat dsiinneemees, lihds weenu zeemu — Mritten — fasneedsam, pee ta skohlmeistera eegah-jam. Tas skohlmeisteris — weens zitkahrt bijis Deksners — leelu mihlestibū un ustizzibū prett mums rahdija, muhs ar sveestu, ar maiši, ar filtu peenu balwoja; bet kas us zettu, ne warr kavetees. Gan fnigge, ka no maiša, tomehr mehs, sawas needres nehmuschi, singedami tah-lak gahjam, ar to Deewa laiku farrojam; puhs pehdu dsilsh gulleja tas sneegs us zettu, te rudsu lauki bija skaidri aplahti. Pehz puhsdeenas notappam tai masa pilssahntā Zinten, kusch weenā jaukā paleijā gull un ta us weenreis pah-redsams irr. Tee zeemi, kurreem mehs lihds schim garram gahjam, irr wehl lohti nogahju-schi; tee lauki gan labbi isskattahs. Mehs Zintes basnizu apraudsijam, kurrā smukku altari un lee-las ehrgeles atraddam; us paschu basnizas tohr-ni stahw weena svehtelu ligida. Pulksten 3 no Zintes isgahjam; tas laiks bischkiht jo jaukaks tappe — muhf' sohli jo leelaki — Weena mui-

fazzija tas Jupiters us to nepeeteezigu; bet pee-luhko labbi, ka tu fewim nedarri wehl gruhtaki. Zelt pahraudidams papreeksch latru, woi tas tew arri ne buhs par gruhtu." Preecigi kehre tas wihrs wißpirmak pehz weenu maiši, us kurre waldeeneku = gohds bija usrafstichts. Bet tas bij, kad winsch to pazelt gribbeja, tik smags no gahdaschanahm, neimeera un atbilde-schanas, ka tam to waijadseja atkal atstaht. Zadehl kehre winsch pehz weenu zittu ar to wijs-rakstu: baggats wihrs. Bet arr schis bija tik gruhts no bailehm tahs pasaudechanas, prazessehm, mihdeschanas un skaudibas, ka tas to ne panehme. Us tam kehre winsch pehz weenu treschu, wirf kurra: karrā = wihra flawa bija rakstita. Ir no scho tas tudal at-kahpehs, jo arri schim bija tik leels swars no wahtim, fahpehm un ruhpehm, ka tas favih-jees tudal no ta atlehze. Ilgi pahraudeja tas tad scho, tad atkal drihs to maiši, lihds pehdi-gi tas weenu bes kahda wijsraksta atradde. Scho mehginaja tas, un kad winnam ta nastia tanni panessama likahs, tad isluhdsehs tas few to paschu no Jupitera. Bet ka istruhzinajahs tas, kad winsch to maiši attaisija un tanni sawu wez-zu lihds schim nestu likteni atradde.

schineeka muischā, weens jauks zeems us masu kalmiu tappe apbrihnohts; tad prett kalmu kah-pam un — tas Frischa Haffa uhdens — gulleja leelā skaitumā preefsch mums. Jauki schuh-pojahs tahs schurp un turp braufdamas laiwinas ar sawahm baltahm sehgelehm. Saulite nolaibahs painasam prett wakkaru, jaw tappe dsestraks, — mehs fasneedsam weenu jaw smukku zeemu Bladio, peezi juhdses no Dekseem, fur par nahti palikkam.

2.

Swehdeenā, taī 15tā Mei deenā.

Gan mundri sawu nahts kohteli astahjam, par taifnu zeltu us Heiligenbeil tahtaki gahjam. Ne taht no zelta, pee weenahm kappa durwim lassijam schohs wahrdu:

„Lik zaur tahs nahwes nahti,

„Emam us muhschibu.“ —

Jauks plazzitis! par labbu rohku jauka isskattischana us Haffa uhdeni, ohtrā pufē Villauwas pilsftehtisch; tahs baltas juhras kahpas, pulks lainu, kas us bangahm liddinajahs, tee mast sveineeku zeemi ar saweem ispuzzeheteem nammeem, brihnischfigi starp salteem kohkeem rihta faulē wihsaja. — Alstonōs tappam Heiligenbeil pilsfetä, kas jo leelaks kā Zinten, jo skaitaks irr. Mihligi skanneja tee basnizas pulksteni, tam brihscham, kā laudis sawahkahs Deewa nammā. Kohti man eepreezeja ta 4 balsu dseedeschana, kurrā skohlas behrni no ehrgelu kohra kollektas no-dseudeja; — tahs ehrgeles, leelas un brangas, smukki skanneja. Gan drihs pufs-stundu schē basnizā palikkam. Juhsdi no scheienes masā zeminā nahzam, kur arri tam brihscham basnizā dseedahts un ehrgelehts tappe; mas bischkihts lauschu, masas ehrgelites muhf' firdi eeschehlinaja — mehs labbu brihdi dseedahst lihdsejam. — Pulksfen I pehz pufsdeenas Braunsberg pilsfetā eegahjam, kas us abbeem krauleem tahs Passarge uppes gull un kahdu 4600 eedfhwotaju skaita. To wahrdu schis pilsfetts no biskapa Bruno (Braun) no Olimuez ness, kas winnu gruntejis. Braunsberga smukkōs kohkōs puschkota; — — — — — taī wezzā pilli seminars preefsch kattolu skohlmeistereem, kurrus

mehs apmeklejam. Schee gan laipnigi mumis wissu rahdija, bet man tomehr no winneem bail bij; mans gars, kautschu nomohdā, preefsch winneem farahwahs. Kohti smukki scheitan eefsch Kattolu basnizas dseedaja, eefsch kuras mehs labbu brihdi palikkam. — Saulite masu gabbalnu wehl bija, kad no Braunsberg pilsfetä isgahjam; sebbi Frauenburg ar sawu leelu Dohma basnizu eraudhijam, ar leelu tumsu scho pilsfetä fafneedsam, kas no schihs pusses jauki isskattijahs, ne taht no Haffa pee tahs Baudu uppes gull un kahdu 1500 eedfhwotaju skaita. Wehl fcho wakfar pee Dohma, pee tahs skunstigas uhdena tohrnes ta astronomia Nikolai Kopernikus nogahjam, to aktu, kurrā to uhdeni no tohrnes weddis, redsejam. Leels irr tas nams, kurrā Kopernikus mittis, kas blakkam weenam leelam tohrnam stahw, kas Dohmam peederr. Kopernikus kaps Dohmā, biskapa kappellē; leels atkins apsihme to weetu — weenā gallā faule — ohtrā semmes lohde eezirsta. Zitti daudsina, Kopernikus ne effoht scheitan apraktis, bet eefsch Tohrn-pilsfetä, kur arri winna kappy rahda. — Leeli tee nammi, ne taht no Dohma, kur tee Dohma fungi miht, taggad trihs, zitfahrt 16, kurrū rindē arri tas kambars stahw, kur Kopernikus stuhderejis, no kurrenes zaur lohgu us ohtru nammu pahr juuntu gahjis, swaigsnes luhkoht.

(Turplikam wafrat.)

Kluffa is dahrs.

(No Wahzu wallobas pahzelts.)

Es pasibstu dahrsu, tahds schausmigs un wehs,
Tur pawehnis, lappinas kustahs.
Tur pasaules trohksni ne kad ne dsirdehs
Bet meerigi sapnoht tur gribbahs.
Gan sallo un seed tur pakrehflibā,
Bet dahr seneeku paschn tur ne manna.

Es pasibstu dahrsu, tahds jaukais un kluß,
Tur nogurris labprahrt gribb dusseht.
Ir pabeidsis darbu kas svehtihrt gribb dusss
Tur meers tam un pajumts kur klußeht.
Tur sapnoht bes behdahm labb' isdohdahs,
Us debbes firdedohmas tur pazekkahs.

Es passhstu dahrstu, tahds leelais un plate
 Kur zinnatu pulks it kā fehtas;
 Et weenā irr glabbahts dahrgs beeglis kā mats,
 Maktē-spahri to apseds us weetas.
 Us dahrstu scho staigaht kad laudis heigs
 No zinnatahm pukke tad seedeht steigs.

S - 3.

Teesas flubbinaschanas.

Us pawehleschanu tafs Beiserifkas Gohdibas,
 ta Patwaldineeka wissas Kreewu Walsts ic. ic. ic.,
 tohp no Suhres pagasta teesas wissi tee, kam kahdas
 toisnas parradu prassishanas pee to mantu ta zitkahr-
 tiga Suhres fainneeka Trederu Mahrtina buhtu, kas
 sawas mahjas nespahzibas labbad pats atdevis un par
 kurra mantu inventarium truhkuma dehl zaur to
 spreediumu no 5tas f. m. konkurse nolikta, aizinati, pee
 saubeschanas sawas teesas, eelsch to starpu no 8 ned-
 delahm un wisswehlaki lihds to 7tu Novembera f. g.
 Kas par to weenigu un isflehdamu terminu nolikts
 tappis, scheitan peeteiktes, sawas prassishanas un
 winnu parahdischanas nodoht, un tad to tahlaku spree-
 dumu fagaidiht.

Suhres pagasta teesa 12tā Septembera 1831. I

(S. W.) ††† Krazin Janne, pagasta wezzakais.
 (Mr. 161.) Fr. Grücke, pagasta teesas frihweris.

* * *

Us pawehleschanu tafs Beiserifkas Gohdibas,
 ta Patwaldineeka wissas Kreewu Walsts ic. ic. ic.,
 no Balohnes pagasta teesas wissi parradubewej ta zit-
 kahrtiga Balohnes fainneeka Wezahrstu Fehkaba, par
 kurra mantu dehl parradu lihdsinaschanas zaur schihls
 pagasta teesas spreediumu schodeen konkursis nolikts
 tappis, scheit teek usfaulti, ja ne gribb sawu teesu
 saudeht, lihds 5tu Dezembera deenu schi gadda ar sa-
 wahm prassishanahm pee schihls pagasta teesas peeteik-
 tes un tanni peemunetā deenā dehl usklauishanas ta
 notikuscha spreediuma scheit atnahkt.

Balohnne 3schā Oktobera 1831. 3

(S. W.) ††† Tentel Kaspar, pagasta wez-
 zakais.
 (Mr. 164.) U. E. Bemoll, pagasta teesas frih-
 weris.

Tam Tihlesmuischas fainneekam Tihle irr divi
 sigrī no stotta to nakti no 6tas us 7tu f. m. issagti.
 1) schlimelis, pilligs sirgs, 4 gaddu wezs, bischki
 trubhsaini un balgani farri, un sedulkas weetā
 abjās pufes baltumini;
 2) breedis, 8 gaddu wezs, mehrens klepperis,
 kreifa aufs nogreesta, struppa, masa mahras-
 pinka eelsch farreem un farri ar asti melli.
 Kas no scheem sagteem sirgeem taisnu sinnu dohs,
 dabbuhs pateizibas makfu.
 Dohbeles pagasta teesa 13tā Oktobera 1831. 3
 ††† Dikur, pesehdetais.
 (Nr. 391.) L. W. Everts, pagasta teesas frih-
 weris.

Zittas flubbinaschanas.

Treshā Oktobera beenā schi gabda wakkā preefsch
 to namiu tafs fudrabakalleija atraitnes Meyer, no
 ratteem, kas us aibraukshamu bij gattani, schahs
 leetas irr nosagtas tappuschas, prohti:

- 1) weena drahna, kur wirsu daschadi faktini, gre-
 dseni un knohpes no fudraba, weena datta no
 teem arridsan apselita, no swarra 4 mahrzini,
 3o lohtes;
- 2) pufsohtru dutschu fudraba knohpu;
- 3) 8 pahru fudraba apselitu aufskarru (ohrringu)
 papihra eetihti;
- 4) 2 pahru fudraba passuschnalles;
- 5) 2 drahnas = addatas, ar almineem kas tombakā
 eelkli;
- 6) 6 fudraba rubbeli weenā makkā;
- 7) ohtrā makkā atkal 5 fudraba rubbeli un fudra-
 ba pulstens;
- 8) weens swarrinsch lihds ar weena mahrzina swar-
 ra eelkumu.

Wissas schahs leetas schahdā salli nomahletā lahbitē
 bij eelkias. Kas no tahn pee fudrabakalleija Meyer
 atraitnes taisnu sinnu dohs, tam peenahkama pateiz-
 bas nauda tohp apfohlita.

* * *

Weens gohdigs uetizzams waggars, kam labbas
 leezibas grahmatas, warr atkal weetu dabbuht. Sins-
 nu par to winnam dohs Steffenhagen kungs Zelgawā.

Ist zu drucken erlaubt.

Im Namen der Civiloberverwaltung der Ostseeprovinzen: J. D. Braunschweig, Censor.